

PROSJEKT PURA: “VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN - OG GJERSJØVASSDRAGET”

- Møtegruppe:** Prosjektgruppe PURA
- Til stede:** Anita Borge, prosjektleder PURA – AB, møteleder
 Knut Bjørnskau, Ski kommune – KB
 Jan Fredrik Aarseth, Ås kommune – JFA
 Reidun Isachsen, Nesodden kommune – RI
 Pernille Sandemose, Frogn kommune - PS
 Stig Bell, Oppegård kommune – SB
 Terje Laskemoen, Oslo kommune – TL
 Lars Martin Julseth, Follo Landbrukskontor – LMJ
 Anja Celine Winger, Akershus fylkeskommune – AW
 Sarita Winsevik, Mattilsynet - SW
 Simon Haraldsen, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, miljøv.avd. - SH
- Forfall:** Ola Rosing Eide, Statens vegvesen – ORE
 Tom Wetlesen, Akershus bondelag - TW
 Terje M. Wivestad, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, landbr.avd. – TMW
- Møteleder:** Anita Borge
- Møtested:** Ås kommune – Kulturhuset, møterom Store salong
- Møtetid:** 18.10.2017 kl. 09:00 – 12:30 inkl. lunch.
- Neste møte:** 12.12.2017 kl. 09.00-ca. 13.30 Gamle Tårnhuset Restaurant, Kolbotnvn. 31, Kolbotn. Møterom 2. etg.
- Referent:** Reidun Isachsen

Forkortelser i kolonne for "Ansvarlig": Se liste over "Til stede" og "Forfall"

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv
1	Godkjenning av referat fra møtet 15.06.2017	Det var ingen kommentarer til referatet. Vedtak: Referatet godkjennes og legges ut på web-siden.	AB

2	Prosjekt-organisasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Endring i gruppene: <u>Styringsgruppen</u> Nordre Follo kommune: Administrasjonssjef Gro Herheim går inn i styringsgruppen som observatør. Fylkesmannen i Oslo og Akershus: Trond Løfsgaard erstatter Ellen Lien. <u>Prosjektgruppen</u> Frogn kommune: Pernille Sandemose erstatter midlertidig Otto Schacht. <u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse</u> Ny leder av gruppen: Edle Ludvigsen, Ås kommune. • Endring av stillingstittel for prosjektleder til vannområdeleder etter vedtak i styringsgruppen 22.09.2017 Brev fra VRM av 06.06.2017 med oppfordring om å endre tittel fra prosjektleder til vannområdeleder. Tittelen bør gjenspeile kontinuiteten i arbeidet etter vannforskriften. Endringen gjelder fra og med 22.09.2017. <i>Tas til orientering.</i> 	AB
3	Økonomi	<u>Søknad til Miljødirektoratet om overføring av deler av tildelte midler til 2018 for tre prosjekter:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Utbedring/sikring av Skibekken/Finstadbekken – kr. 200.000. Årsak til utsettelse: Tiltaksgjennomføring avhenger av klima vinteren 2017/2018 og mulighet for bistand fra grunneiere/drivere. - Tettstedsnære vassdrag med overvannsutfordringer – kr. 50.000. Årsak til utsettelse: Prosjektet skal baseres på erfaringer fra utbedring/sikring av Skibekken, og vi må avvente til dette prosjektet er ferdig. - Kunnskapsformidling om vegetasjonspleie langs vassdrag – kr. 100.000. Årsak til utsettelse: Befaring må legges til våren, da erosjonsspor og avrenningsmønstre er synlig. Søknad innvilget. Det er også sendt søknad til fylkesmannens landbruksavdeling vedr. overføring av kr. 50.000 som PURA fikk tildelt fra Klima- og miljøprogrammet til prosjektet Kunnskapsformidling om vegetasjonspleie langs vassdrag. Muntlig tilsagn gitt. <i>Tas til orientering</i>	AB
4	Vannkvalitets-overvåking i PURA 2018	<u>Innløsning av opsjon med Faun og NIVA</u> Det er benyttet 2 år av avtalen, og opsjonsår nr. 1 kommer til å bli benyttet for 2018. <i>Tas til orientering</i>	AB

5	Nytt fra vannregion-myndigheten	<p>Anja orienterte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prosjektlederkurs i desember for vannområdeledere i vannregion 1: "Hvordan lede uten å være sjef?" - Friluftslivavdelingen gir midler til snøproduksjon med konsekvens at man tapper vann fra småbekker. Dette kan være uheldig. - Rapporteringssystemet som NIBIO har utarbeidet for vannregionen – Glommodata - skal benyttes som verktøy når det skal rapporteres for 2016 - Forskriftsendring. Klimatilpasning i søkelys. Tema inn i areal- og transportplan. <p><i>Tas til orientering</i></p>	AW
6	Klima- og miljødepartementet/ Olje- og energidepartementet: Forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven. Konsekvenser for vårt arbeid	<p>Høringsnotatet som beskriver forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet ble lagt ut 05.10.2017. Høringsfrist er 15.01.2018.</p> <p>Anita redegjorde for forslagene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at vannforvaltningsplanene ikke lenger skal vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven. En slik frakopling fra plan- og bygningsloven medfører at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter ikke lenger skal ha noen formell rolle i arbeidet. - at utvalgte fylkesmenn får ansvaret for å koordinere det forberedende regionale arbeidet, mens Miljødirektoratet i samråd med øvrige berørte direktorater utarbeider og sørger for høring av oppdaterte vannforvaltningsplaner, og oversender tilråding til Klima- og miljødepartementet. - at naturmangfoldloven erstatter plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene for vannforskriften. - at det foretas enkelte justeringer for å bringe vannforskriften mer i samsvar med vanddirektivet. <p>Øvrig informasjon på KLDs web-side</p> <p>I prosjektgruppens diskusjon ble mange momenter berørt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● vil endringene gi planene den samme gjennomføringskraften når plan- og bygningsloven erstattes med naturmangfoldloven? ● vil endringene styrke "vannfaget", eller er det en forstyrrende byråkratisk manøver? ● hvordan skal fylkesmannen styrke sin bemanning? ● hvordan blir bindeledd kommune – stat? Går vi mot en tyngre statlig styring? ● hvordan vil sektorenes påvirkningskraft på planene og gjennomføring av disse endres? ● blir lokal forankring like god? ● må sees i sammenheng med omorganiseringen av fylkeskommunene: Sammenslåing Østfold/Buskerud/Akershus. Kan gi større fagmiljø, forenklet byråkrati. ● har vi hatt en for omstendelig planfase som har gått på bekostning av tiltaksfasen? ● suksesskriteriet er vannområdene og vannområdelederne. Deres arbeid er helt avgjørende for lokal forankring. ● fylkesmannen gir en uttalelse som Simon koordinerer. 	AB AW

		<ul style="list-style-type: none"> • Mattilsynet ved hovedkontoret vil gi en høringsuttalelse. • vannområdene, vannregionmyndigheten og Akershus fylkeskommune har Skype-møte om temaet 25.10.2017 <p>Vedtak: PURA gir en høringsuttalelse, enten alene eller i samarbeid med andre vannområder. Anita sjekker mulighetene for samlet uttalelse og sender uttalelsen til prosjektgruppen for kommentarer før den forankres i styringsgruppen. Trine Christensen informeres umiddelbart.</p>	
7	Temagruppene	<p>Gjelder alle temagruppene: For en mer detaljert redegjørelse for sakene: Se referater fra møtene i temagruppene på PURAs hjemmeside.</p> <p><u>Temagruppe Landbruk:</u> Siste møte 13.10.2017 hos Tom Wetlesen. Temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan for landbruk i PURA 2016-2021. Gjennomgang med oppdateringer. Prosjektgruppen vil få handlingsplanen presentert på et senere møte. • Skibekken/Finstadbekken: Egen sak (sak 7). • Møte med Ås gård / NMBU ved Senter for husdyrforskning (SFH) på initiativ fra PURA og Landbrukskontoret. Temaer: Miljøarbeid ved SHF, uhell ved gjødselspredning i sommer, miljøtiltak ved veterinæranleggene som nå bygges. PURAs vannkvalitetsovervåking fanget opp sterk forurensning av Norderåsbekken etter uhell ved gjødselspredning, dette viser viktigheten av å drive kontinuerlig vannkvalitetsovervåking. • Innlegg ved Eva Skarbøvik (NIBIO) om bakgrunnsavrenningsprosjektet. Hvor stor andel av fosfortilførslene i vassdrag i marine leirområder skyldes naturlig bakgrunnsavrenning og hvor mye skyldes jordbruksaktivitet? Resultater fra prosjektet vil legges til grunn for utarbeidelsen av nye vanntyper og måltall i revidert klassifiseringsveileder fra Miljødirektoratet som etter planen skal komme i løpet av 2017. • Fangvekster/ettervekster om høsten. Forbedrer jordstrukturen, øker dreneringen, reduserer erosjonsrisiko, binder næring. Lange, milde høster gjør dyrking av disse vekstene mulig. Befaring på åker med fangvekster hos Wetlesen. <p>Neste møte: 19.12.2017.</p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi:</u> Siste møte 15.09.2017. Temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kildesporing av fekal forurensning. Innlegg ved Adam Paruch, NIBIO. PURA ønsket å få klarhet i om dette er et aktuelt verktøy i den tiltaksrettede overvåkingen i PURA, og ev. hvordan man kan benytte resultatene i planlegging og gjennomføring av de rette tiltakene i vårt vannområde. Metoden er mest egnet i områder der fekale bakterier er en betydelig forurensningskilde. Metoden er mindre aktuell for PURAs tiltaksrettede overvåking. 	<p>LMJ</p> <p>KB</p>

		<p>Anita sender NIBIO-rapporten "Kildesporing av fekale forurensninger med molekylærbiologiske metoder" til prosjektgruppen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oppegårds egenovervåking av Kolbotnvann med tilførselsbekker. Status. Tidvis høye microcystinkonsentrasjoner. ● Årsrapport for 2016 publisert på www.pura.no i sommer. Opsjon for vannkvalitetsovervåking i 2018. ● Utbedring og sikring av Skibekken/Finstadbekken. Egen sak (sak 7). ● Forbud mot utslipp av septik fra fritidsbåter Egen sak (sak 7). ● Fjerning av alger ved lydbølger. Mulig pilot i Kolbotnvann? Henvendelse fra Miljødirektoratet om PURA ønsker å være pilot ved uttesting av metoden i Kolbotnvann. NIVA har nylig frarådet å teste dette ut, da det kan ha uheldig påvirkning på zooplankton og fisk. PURA forholder seg til dette, og ønsker ikke å være pilot. ● Mikroplast. Brev fra Fylkesmannen vedr. forurensning fra kunstgressbaner, ansvarliggjøring av kommunene. Flere kommuner er godt i gang med arbeid. Det vil bli utarbeidet felles retningslinjer for håndtering av mikroplast i regi av Ren Kystlinje-prosjektet. En rapport utarbeides i regi av Fagrådet om type og mengde mikroplast i indre Oslofjord kommer snart. En mulig fremtidig analyse av mikroplast i fisk er på trappene. ● Krepsepest: Mye fokus i Morsa. Kan spre seg til PURA. Overvåkes nøye. Fylkesmannen er sentral i overvåkingen. ● Stillehavsøsters: Forekommer i PURA (Nesodden, Ås). Er mer enn det som rapporteres. PURA holdes informert om et prosjekt i regi av vannområde Horten-Larvik som går på å redusere forekomst av Stillehavsøsters, og avventer situasjonen i PURA. ● Leirpåvirkede vassdrag. Ny klassifiseringsveileder skal komme innen 2017 med nye vanntyper og nye måltall. ● Østensjøvann: Status forprosjekt "Interne tilførsler og omsetning av næringsstoffer i Østensjøvann". Foreløpige resultater fra NMBU. ● Fagrådet: Kort redegjørelse fra aktivitetene her. <p>Neste møte: 22.11.2017.</p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse (KOS):</u></p> <p>Anita redegjorde for Edle Ludvigsen. Siste møte: 14.09.2017 hos Oslo VAV. Temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kommunenes redegjørelse for oppgradering av avløp i spredt bebyggelse ● Kommunenes redegjørelse for tilsyn i spredt bebyggelse ● Kommunenes redegjørelse for rehabilitering/sanering på kommunalt ledningsnett 2016 	<p>AB for Edle L.</p>
--	--	---	-----------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> ● Rapportering av andre viktige aktiviteter/hendelser – til bruk i årsrapport for vannkvalitetsovervåkingen ● Drift/vedlikehold av sandfang ● Overvann. Ny fast sak på agendaen. ● Ny rapporteringsmal for vannområdene i vannregion Glomma – Glommodata. Kommunene skal levere/har levert linjekartfiler fra VA-kart og data fra spredt avløp. Dersom malen fungerer vil den forenkle vår rapportering til ESA. ● Eksterne innlegg: <ul style="list-style-type: none"> • VAVs saksbehandling av overvannssaker/byggesaker v/ Ursula Zühlke, Oslo VAV • Oppfølging av Handlingsplan for overvann v/ Bent Braskerud, Oslo VAV • Presentasjon av NIBIO-rapport 144/2016: "Veiavrenning og driftstiltak. Overvåking av avrenning samt oppfølging av feie- og sandfangmasser ved ulik drift" v/ Heidi Kristensen, vannområdeleder Oslo. <p>Neste møte: 18.01.2018.</p> <p>Stig: Spørsmål om nedgravde oljetanker. <u>Alle</u> oljetanker skal graves opp. Ønsker at KOS tar opp dette for å finne en strategi. Kan bli mange dispensasjonssøknader. Ikke alle kommuner har forskrifter. Tas opp i neste KOS-møte. Fylkesmannen bør engasjere seg og se dette opp mot fyringsforbud fra 2020. Eget fagtreff om dette i Norsk Vannforening i slutten av oktober.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	
8	Status for arbeid i eksisterende og nylig igangsatte ad hoc-grupper	<ul style="list-style-type: none"> ● Skibekken/Finstadbekken – utbedring/sikring: Midlene for prosjektet kan også benyttes neste år (ref. sak 3). Sweco leverte sin rapport i mars 2017. Atle Hauge, NIBIO, er engasjert i prosjektet. Møte i utvidet ad hoc-gruppe med grunneiere og brukere 09.10.2017 der Atle presenterte aktuelle tiltak. Han utarbeider nå en detaljplan (frist 23.10.2017). Denne er utgangspunktet for en produksjonsplan som utarbeides i/etter møte i utvidet ad hoc-gruppe i november. Her vil fordeling av arbeidsoppgaver i tiltaksgjennomføringen beskrives. Landbrukskontoret har en koordinerende rolle i tiltaksgjennomføringen. Ski kommune har mulighet til å bidra i tiltaksgjennomføring og i vedlikeholdsarbeidet som enkelte av tiltakene vil kreve. ● Septik fra fritidsbåter – forbud mot utslipp: Felles politisk sak er under utarbeidelse. Nesodden kommune sin forskrift må revideres på grunn av foreldet hjemling. Anita får bistand fra advokat i Nesodden kommune. Når felles politisk sak er ferdigstilt sendes den kommunenes representanter i prosjektgruppen: Stig, Jan Fredrik, Reidun, Pernille. ● Kunnskapsformidling om vegetasjonspleie langs vassdrag: Midlene for prosjektet kan også benyttes neste år (ref. sak 3). Bistand er innhentet fra NIBIO for prosjektet. Det blir et 	<p>AB/ LMJ/ KB</p> <p>AB</p> <p>AB</p>

		erfaringsmøte med grunneiere og fagmiljø i januar 2018, befaring til våren. Erfaringer fra dette tas inn i en veileder/informasjonsbrosjyre som utarbeides innen mai 2018. <i>Tas til orientering</i>	
9	Synspunkter/ medvirkning/ bidrag fra PURA	<ul style="list-style-type: none"> FoU-prosjekt i regi av KS (Kommunenes sentralforbund): Rapport ferdigstilt: "Kommunesektorens kostnader med vannforskriften". Deltakelse på seminar hos KS – se strømming av seminaret og link til rapporten her. Rapporten gir en oversikt over kostnader, statlige tilskudd, vannområdenes rolle og finansiering av vannområdene, behov for fremtidige tilskudd og vurdering av tilskuddsordninger. <i>Tas til orientering</i>	KB/ AB
10	Møte i styringsgruppen 22.09.2017	<p>Anita redegjorde fra møtet. Referatet vil bli publisert på www.pura.no etter godkjenning.</p> <p>Under sak 2 Prosjektorganisering: Vedtak om at fylkesmannen stiller på møter i PURA når det er relevante saker.</p> <p>Under sak 7 Erfaring fra fellesmøtet med prosjektgruppen 07.04.2017: God diskusjon i gruppen der de konkluderte med at kommunene må "spille hverandre gode", høste erfaringer og kunnskap fra hverandre, hente innspill fra temagrupperne og prosjektgruppen i PURA. Vannområdets ambisjonsnivå må inn i kommunenes operasjonelle planer. Tiltaksplaner må følge økonomiplan.</p> <i>Tas til orientering</i>	alle
11	Synspunkter/ medvirkning/ bidrag fra PURA	<p>Kommunikasjon/seminarer/workshops</p> <ul style="list-style-type: none"> Presentasjonsrunde i kommunestyre og utvalg 2017 er fullført. Ulik tildelt tid til presentasjon og spørsmål, men det var interesse og engasjement i alle kommunene. <i>Tas til orientering.</i> Nasjonal vannområdesamling for vannområdeledere i Tromsø 29.08. – 31.08.2017. PURA deltok i arrangementskomiteen. Positiv opplevelse. 70 vannområdeledere fra totalt 105 vannområder deltok. <i>Tas til orientering.</i> PURA fyller 10 år 5. mai 2018. Markering! Ingierstrand Bad Restaurant er et aktuelt sted for arrangementet, som blir en fagdag etterfulgt av middag. Tema: "Hva har vi fått til? Veien videre". Ved invitasjon: Gå ut bredt til politikere, interesseorganisasjoner i tillegg til vår administrasjon og fagmiljøet. <p>Vedtak: En planleggingskomité nedsettes – ad hoc-gruppe PURA 10 år: Knut, Pernille, Lars Martin og Anita.</p>	AB AB alle
12	Runde rundt bordet	Effektivt møte og god møteledelse. Nyttig info. Gir overblikk. Viktig og god dialog. Fint at fylkesmannen deltar.	alle
13	Neste møte	Tirsdag 12.12.2017. Gamle Tårnhuset Restaurant, Kolbotn.	alle

